

Sygn. akt V CSK 399/17

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej [...] w J.

przeciwko M. M. i L. M.

o zapłatę

oraz z powództwa wzajemnego M. M. i L. M.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej [...] w J.

o zapłatę i nakazanie złożenia oświadczenia woli

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 26 stycznia 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej - pozwanej wzajemnej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 18 stycznia 2017 r., sygn. akt I ACa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od skarżącej na rzecz M. M. i L. M. 2700 (dwa tysiące
siedemset) złotych solidarnie tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powódki (pозwanej wzajemnej) Spółdzielni Mieszkaniowej [...] w J. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 18 stycznia 2017 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Powołanie się na istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącą rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć

(zob.: postanowienia SN z dnia 13 czerwca 2008 r., sygn. akt III CSK 104/08, z dnia 28 marca 2007 r., sygn. akt II CSK 84/07, www.sn.pl).

W ocenie skarżącej, wykładni wymaga art. 321 § 1 k.p.c. w związku z art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c i art. 64 k.c., a jest to uzasadnione rozbieżnością orzeczeń Sądu Apelacyjnego w [...], dotyczących postępowania o to samo roszczenie toczącego się pomiędzy tymi samymi stronami. Roszczenie to nie obejmowało wielkości udziałów przypadających właścicielom poszczególnych lokali w nieruchomości wspólnej, wobec ich niewskazania przez pozwanych - powodów wzajemnych. Skarżąca nie przedstawiła jednak w wyodrębnionym wywodzie prawnym takiej jurydycznej argumentacji, która przemawiałaby za podnoszonymi wątpliwościami.

Należy zwrócić uwagę, że w sprawie o sygn. I ACa [...] Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację L. i M. M. od wyroku oddalającego ich powództwo o „zastąpienie oświadczenia woli pozwanego w postaci ustanowienia odrębnej własności lokalu (uwłaszczenia) położonego w S. przy ul. M. [...]” Sąd wskazał wówczas, że powodowie nie określili rodzaju, położenia i powierzchni lokalu oraz pomieszczeń do niego przynależnych, a także wielkości udziałów przypadających właścicielom poszczególnych lokali w nieruchomości wspólnej. Ponadto podkreślił, że dla uwzględnienia roszczenia o ustanowienie odrębnej własności lokalu nie wystarcza sama wymagalność roszczenia, określona w art. 17¹⁴ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, lecz konieczne jest wykazanie dodatkowej przesłanki w postaci bezczynności organów spółdzielni.

W obecnie rozpoznawanej sprawie pozwani - powodowie wzajemni sprecyzowali powództwo w ten sposób, że wnieśli o zobowiązanie pozwanej wzajemnie Spółdzielni do złożenia oświadczenia woli ustanawiającego odrębną własność lokalu mieszkalnego nr [...] położonego w S. przy ul. M. [...], o powierzchni 107,54 m², z którym związany jest „odpowiedni udział” we współwłasności części wspólnych budynku, gruntu i urządzeń, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali i przenoszącego własność tego lokalu na ich rzecz. Nie sprecyzowali wielkości tego udziału, a dokonanie tego przez Sąd Apelacyjny z własnej inicjatywy skarżąca uznaje za naruszające art. 321 § 1 w związku z art. 187 i 64 k.c. Potrzebę wykładni tych przepisów skarżąca

uzasadniła, jak wskazano wyżej, rozbieżnością w ocenie żądania w obu tych sprawach.

Wbrew jednak twierdzeniom skarżącej rozbieżna ocena tego samego roszczenia nie zachodzi. Wspólnym elementem żądania małż. M. w obu sprawach był przedmiot żądania, chodziło bowiem o przeniesienie na ich rzecz własności lokalu po ustanowieniu jego odrębnej własności. Wcześniej zgłoszone żądanie zostało oddalone m.in. z przyczyny braku precyzyjnego sformułowania żądania. W obecnej sprawie żądanie zostało sprecyzowane. Zgłoszonym w skardze problemem prawnym jest to, czy sąd może sam określić, na podstawie dokumentów stanowiących dowód w sprawie, wielkość udziału w nieruchomości wspólnej i częściach wspólnych budynku, którą powodowie wzajemni określili jako „odpowiedni”. Innymi słowy chodzi o to, czy sąd może doprecyzować w taki sposób żądanie i czy takie doprecyzowanie stanowi niedozwolone wyjście ponad żądanie.

W ocenie Sądu Najwyższego zgłoszone zagadnienie prawne nie uzasadnia przyjęcia skargi do rozpoznania, w rozpoznawanej sprawie bowiem przynależne do lokalu pomieszczenia oraz związana z nim i odpowiadająca mu część wspólna budynku i gruntu były objęte wyraźną treścią zgłoszonego roszczenia, a ponadto ich wartości wyrażone cyfrowo wynikają wprost z dokumentów złożonych do akt sprawy (pismo z dnia 31 lipca 2007 r., k. 80, pismo procesowe z dnia 27 lutego 2015 r., k. 131 i nast., wykaz lokali oraz pomieszczeń do nich przynależnych, k. 176, apelacja, k. 240 i nast.). Sąd Apelacyjny w tej sytuacji był nie tylko uprawniony, ale i zobowiązany do uwzględnienia cyfrowego określenia wysokości udziałów na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, wobec jednoznacznego i niebudzącego jakichkolwiek wątpliwości zakresu roszczenia, którym pozwani (powodowie wzajemni) objęli również udziały przypadające im, jako właścicielom spornego lokalu, co Sąd II Instancji szczegółowo wyjaśnił w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia.

Przepis art. 321 k.p.c. stanowiąc, że sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie, pozostaje w ścisłym związku z art. 187 k.p.c., Nie można jednak pomijać, że przedmiot wyrokowania nie zawsze pokrywa się z żądaniem zawartym w pozwie, skoro w toku

procesu może dojść do modyfikacji żądania albo po prostu do jego uściślenia (por. wyrok SN z dnia 19 marca 2015 r., sygn. akt IV CSK 368/14, www.sn.pl). Sąd jest związany granicami żądania, co nie oznacza, że jest także związany w sposób bezwzględny samym jego sformułowaniem. Jeżeli treść żądania sformułowana jest niewłaściwie, niewyraźnie lub nieprecyzyjnie, sąd może, a nawet ma obowiązek odpowiednio ją zmodyfikować, jednakże zgodnie z wolą powoda i w ramach podstawy faktycznej powództwa, co dotyczy także sądu drugiej instancji. Kwestię tę Sąd Najwyższy wielokrotnie już wyjaśnił m.in. w postanowieniu z dnia 2 października 2014 r., sygn. akt IV CZ 55/14, wyrokach z dnia 8 lipca 2011 r., sygn. akt IV CSK 536/10, z dnia 12 września 2014 r., sygn. akt I CSK 635/13, z dnia 26 marca 2014 r., sygn. akt V CSK 284/13, OSNC 2015, nr 3, poz. 37, czy z dnia 23 maja 2013 r., sygn. akt I CSK 555/12). Żądanie powództwa określa bowiem nie tylko jego przedmiot, lecz również jego podstawa faktyczna, a zakaz orzekania ponad żądanie odnosi się bądź do samego żądania, bądź do jego podstawy faktycznej, którymi w niniejszej sprawie były objęte poza samym lokalem także przynależne pomieszczenia oraz związana z nim i odpowiadająca mu część wspólna budynku i gruntu.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

aw

jw